

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Kmetijstvo in obrtnost.

(Konec.)

Ozirajoč se na to, moramo priznati, da nas je neki sklep letošnjega deželnega zbora nemilo dirnul. V časnikih smo brali poldrugo vrsto dolgo poročilo: žirovske občini se dovoli 80 gld. podpore za ustanovljenje čipkarske šole. Popolnem smo prepričani, da so prosilci in poslanci hoteli najboljšo, namreč po natori ne baš prebogato obdarovanemu kraju pomoči s povzdigo domače obrtnosti. A vendar si mi dovoljujemo objaviti svoje nasprotno mnenje. Ker nam nij znana ni motivacija prošnje, ni kako se ima omenjena šola ustanoviti, za tega delj moremo le v obče nekoliko spregovoriti in ob kratkem pojasniti razmere mej kmetijstvom in domačo obrtnostjo.

Pred petimi leti nij v žirovske fari še nihče vedel za klekljanje, zdaj je pa uže precej zelo razširjeno. Najlepši poletenski dan vidiš 10 do 12letne otroke klekljati pred hišo, in ako stopiš v hišo, dobil boš marsikje mlade in tudi stareje ženske, ki premetavajo klinčevje. Gospodarji ne morejo sedaj več tako lahko dobivati dekel, ker marsikatera si misli, ako bom gostovala, se bom uže živela, ako le 20 kr. na dan zaslužim s klekljanjem, zlasti ker se pri vednem sedenji obleke le malo raztrga in pri vsem tem mi nikomur ne bo treba biti v strahu.

Ta kratki opis popolnem zadostuje. Dnevni zaslužek se le pri največji pridnosti vspne nekoliko čez 20 kr. in pri otrocih, ki kakor vemo, ne morejo z lepo pri miru biti, je več kot za polovico manjši. Morejo li pri tem gladnem plačilu biti solidni konsumenti za kmetijske pridelke in obrtne izdelke? In koliko si morejo prihraniti za izredne potrebe, za bolezen in starost? Znano je tudi vsacemu, kak upliv ima v zdravstvenem oziru vedno sedenje leto in dan. Kaj more biti iz kmetskega otroka, ki se ne privadi kmetskemu delu? Take razmere tudi v zdravstvenem oziru ne morejo dobro uplivati.

Čuje se dostikrat: v tem ne kaj plodovitem kraju se ne morejo vsi živiti ob kmetijstvu. Radi pritrdimo: in statu quo, in baš to je Ahilova peta. Tudi mi dobro vemo, da uvoz žita presega njegov izvoz, da živinoreja nij na visokej stopinji in da gozdu prede bolj kot marsikje drugod. In kaj bo še, ako se bodo delavske moči vedno bolj odtegovale kmetovanju? Kolikor je nam kraj znan, moremo reči, da bi se z bolj intenzivnim in racionalnim kmetovanjem dalo ravnotežje doseči, če ne še preseči. In v to svrhu naj prihodnji deželni zbor nakloni kaj podpore, bodi si v besedi, bodi si v novcih.

Kaj bo, ko se ustanovi čipkarska šola? Na podlagi obstoječih razmer moremo sklepati, da se bodo ročna dela vedno bolj razširjevala, da bo kmetijstvu vedno bolj delavcev primanjkovalo in da bo torej poslednje vedno bolj pešalo. In recimo, da se bodo potem izdelovala toliko umetnejša ročna dela, da bo dnevni zaslužek polovico večji od sedanjega, kar pa nij zelo verjetno, bil bi vendar tak zaslužek še vedno gladen zaslužek.

Utegnil bi kdo misliti, da smo mi sploh zoper domačo obrtnost en gros na kmetih. Ne, nikakor ne, ker vemo iz lastnega večletnega opazovanja, da more biti ona pri gotovih razmerah zelo koristna. V domačjski okolici se na dolgo in široko vse peča s slamnikarstvom. Pred kakimi osmimi leti je marsikaka dekle zaslužila po 50—70 kr. na dan pri pletenji kit za slamnike, zdaj pa, ker se je pletenje zelo razširilo in morebiti še iz katerega drugega uzroka, se je zaslužek znižal na polovico, ali vendar se še vedno precej več zasluži, kakor pri klekljanju. Po zimi plete vse: ženske in otroci brez izjeme, in tudi marsikateri možak, po leti pa nihče; ko pride spomlad, odloži se kita v vsakej hiši in pletice so bele vrane. Jeseni, ko vse s polja in gozda pospravijo, pa zopet vsak prime za kito in plete se od jutra do večera, dostikrat do jednajstih, dvanajstih po noči. Pri kiti je življenje, bolj kot nekda pri

kolovratu; pogovarja se in razgovarja, prepeva in kratkočasi, navadne molitve se zvesto opravljajo in knjige, zlasti Mohorjeve, ne leže vedno na prašnej polici. Najprijetnejši so bili za nas oni zimski večeri, ki smo jih preživeli v družbi zadovoljnih in veselih pletičev. In kaj bi ne bili zadovoljni, vsaj so kmetje, in pred vsem kmetje, katerim je kmetovanje prva skrb in slamnikarstvo še le po zimi, ko in kadar nij nobenega kmetskega dela, drugo opravilo. Za tega delj jim je slamnikarstvo dober postransk zaslužek in jim na zdravji ne škoduje nič. Povzdignilo se je blagostanje, zadovoljnost in s tem tudi npravstvenost. In ko bi slamnikarstvo opešalo? Škodovalo bi jim gotovo veliko ali ne uničilo bi jih ne, ker so kmetje kot drugod, in vsled slamnikarstva imenitnejši kmetje, kot marsikje drugej.

Pristaviti moramo, da so nam le kake dve, tri občine dobro znane in se tedaj to, kar smo govorili nanasa le na te, akoravno mislimo, da tudi drugod v okolici razmere ne morejo biti dosti drugačne. Ali naravnost moramo povedati, da to ne velja o Domžalah in deloma o Mengšu, kjer so slamnikarske fabrike in kjer za tega delj gospoduje moderna velika industrija z vsemi svojimi prednostmi in pomanjkljivostmi.

Ogledali smo si domačo obrtnost v dveh krajih in videli smo, da je v jednom škodljiva, ker se vrši po zimi in po leti, v drugem pa koristna, ker se vrši samo po zimi. Odkod ta razlika? Ne rečemo, da bi ne bili tehnični odnošaji v obeh obrtnostih, v klekljanju in v slamnikarstvu nekoliko različni, ali glavni uzrok so različni gospodarstveni odnošaji. V prvem kraju je zemljišče zelo nejednakomerno razdeljeno, na jednega zemljačka prideta najmenj dva kočarja. Tedaj večinoma potrebujejo poslov za obdelovanje, oziroma morajo iti služiti, ker doma nimajo ni dela ni jela. V lanjskem šolskem letu je polovica učencev drugega razreda služilo. V tacih razmerah nij čudno, da se kmetijstvu rado hrbet

LISTEK.

Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

V.

(Dalje.)

Kmalu zvedeli so vsi, zakaj nij še nikdo majorju upihal luč življenja? Kakor hitro bi bil zaslišal pokanje samokresovega petelina, ali zagledal namerjeno puško, ustrelil bil bi v smodnik in vse pognal v zrak.

To so pripovedovali drug drugemu, gnječa proti vratami je bila vedno večja. Predsednik je kričal:

„Nikdo naj se ne gane od tod, dokler ne zvemo, kaj major hoče od nas?“

Preril je skozi gnječo do majorja. Nekaj navzočnih je obstalo in čakalo, kaj se zgodi?

„Major!“ pravi predsednik. „Mar Vi mislite, da nikdo mej nami nima toliko poguma, kakor Vi? Mi vsi radi umrjemo za svobodo svojih gor, nikdo

pa ne mara v tej jami žalostno poginiti, kar bi nikomur ne koristilo. Povejte major, kaj hočete? Poprej pa stopite raz sode doli.“

„Kaj še!“ pravi major, in drgne hladnokrvno pepel svoje smodke ob svoj sod. „Tu sem varnejši, nego v gradu, ki ste ga podminirali. Če tukaj zletim v zrak, izgubi ruski car samo jednega vojaka, za par sto Čerkezov, Čečencev, Karajitov se itak nikdo ne zmeni.“

„Še jedenkrat Vas vprašam, major! čemu ste semkaj prišli? Kaj hočete od nas?“

„Prav malo!“ odgovori major hladnokrvno. „Vsak naj odloži orožje in odide.“

„In potem?“ vpraša predsednik nemirno.

„Pojdite in čakajte, kaj se zgodi!“ odgovori Vladimir.

„Izdani smo“, zasliši se vpitje pri vratih. „Izhod stražijo Rusi, ter primejo vsacega, ki hoče ven.“

„Ali smo vjeti?“ vpije predsednik.

„Volute sami, kar hočete, življenje ali smrt“, pravi Vladimir. „Ako rajši umrjete, nego se daste zapreti, povejte in jaz smodnik zažgem, da nas vse pokonča.“

Major vtakne konec samokresove cevi, ki jo je držal v desnici, v smodnik in drži gorečo smodko dva palca nad smodnikom. To je bilo jako nevarno in predrzno. Jedna sama iskra, ki bi pala od smodke, pokončala bi bila vse.

„Nikarte, nikarte, major! Vsaj sem Vam uže povedal, da ne maramo brez koristi umreti, rajši se podamo“, kriči predsednik.

„Nikdar, nikdar se ne podamo“, kriči kakih dvanajst zarotnikov. „Rajši smrt, kakor sramota.“

„Tedaj glasujmo! Kdor rajši umrje, naj vzdigne roko, kdor pa ne mara, pa ne“, pravi predsednik.

„Meni je uže prav“, prikima Vladimir, „sami odločite svojo osodo!“

Pogledal je okrog, in naštel kakih dvanajst vzdignjenih rok.

Še par kletev in groženj, pa so jeli zarotniki odkladati orožje, ter odhajati drug za drugim. Še tisti, ki so se prej upirali, so rajši odložili orožje kakor da bi poginili.

Major odide zadnji iz votline. Vesel je zagledal, da so kozaki in lovci blizu gore stražili zarotnike, in čakali njegovega povelja. Njih poveljniku

obrača. V drugem kraju pa pride na dva zemljaka jeden kočar in tedaj imajo večinoma doma toliko dela, da jim nij treba služiti, a toliko vender ne, da bi potrebovali poslov.

Ker odraste večidelj vsak v domačej družini, obdelujoč domače zemljišče, zato se mu tudi to zemljišče in sploh kmetijstvo priljubi in ne bo ga z lepo zanemarjal. Ne moremo si kaj, da bi baš pri tej priliki ne poudarili, kako pogubno je svobodno zadolževanje in razkosavanje zemljišč, ki z logično silo zahtevata, da se na eni strani zemljišča v rokah posameznih vedno bolj kopičijo, na drugi strani se pa neštevilni kmetje pebajo v proletarijat, ali se pa zemljišča tako razkosavajo, da so premala za živeti in prevelika za umreti.

Ponovimo ob kratkem, kar smo obširneje razkazovali:

1. Obrtnost sploh mora biti s kmetijstvom kolikor moč v zvezi, in

2. da domača obrtnost v domačem in npr. stvarnem oziru koristi, ne sme

a) kmetijstvu odtegoti potrebnih delavskih močij;

b) ne sme na zdravje škodljivo uplivati, in

c) se mora tako opravljati, da daje več služka, nego je za življenje neobhodno potrebno (das nothdürftigste).

Ako manjka le jedna teh treh rečij, je domača obrtnost škodljiva in se tedaj nikakor ne sme priporočati, še manj pa podpirati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. oktobra.

Včerajšna „Wiener Zeitung“ objavlja, da je minister in vodja pravosodnega ministerstva **dr. Al. Pražak** povzdignjen v baronski stan.

Iz **Zadra** se poroča, da je v volilnem okraju Knin-Sibenik za državnega poslanca izvoljen kandidat hrvatske stranke, župan Nakić. — Občinska volitev v Spljetu je potrjena; Rendić kandiduje za župana.

Hrvatskega sabora odsek za utelesenje Krajine je skoro jednoglasno zavrgel vladino predlogo o izboljšanju znanega postavinega načrta, tako tudi vse posredovalne nasvete, mej temi Vukotinović-ev, da se naj odredi reprezentacija na krono. Torej bo prišel §. 4. prvotnega načrta glede krajiškega budgeta nespremenjen pred sabor. Vladni krogi so ravno tako iznenadjeni, kakor sama opozicija.

V **ogrskej** državnej zbornici predložil je finančni minister grof Szapary budget za l. 1882., ki je napravil povsem dober vtis, kakor pravi „Pol. Corr.“ Dohodki so se znatno povišali in v izdatkih se ne najde točke, ki bi zahtevala v prihodnjem letu izjemnega kredita, torej sta budget in bilanca popolnem reelna. O rezultatih glede konverzije zlate rente se je povedalo, da državni zaklad už sedaj na letnih obrestih prihrani vsako leto 1,108.669 gld. — Grof Paul Szechenyi postal bode minister za trgovstvo.

veli po najkrajšji poti odriniti v Mozdok; v Stanih pa, kjer ste dve stotnji kozakov, naj vzmó seboj stotnijo teh urnih in krepkih jezdecov, da se bodo mogli braniti, ko bi hrabri, vedno za boj pripravljeni gorci bili už zvedeli, kaj se je zgodilo, ter bi jih napali, da bi rešili ujetnike. Nij maral, da bi bil njegov trud zaman. Vsekakor je hotel zadušiti zaroto in odvrgniti krvavi boj z gorci.

Na poti v trdnjavo se nij prigodilo nič posebnega. Prišedši v Mozdok so zarotnike pozapri v trdne ječe. Major je še tisti dan vse poročil guvernerju. Vsi častniki so se pogovarjali o zaroti, ki se je snovala, in hvalili hladnokrvnost in neustrašljivost svojega poveljnika. Prebivalci so pa klaverno lazili okrog. Pravili so o majorji, da je z vragom v zvezi, in zna čarovati; častniki, ki so slišali take govorce nijso ugovarjali. Vse prebivalstvo v mestu in okolici se ga je balo.

Čez osem dnij pride sam guverner v Mozdok, da natančneje poizve, kaj se je zgodilo. Vladimir sprejel ga je z velikim spoštovanjem. General šel je ogledat votlino, ter zasliši porotnike v njih materinem jeziku. Predno je odpotoval, podal je desnico majorju,

Vnanje države.

Ruskej vladi se je po njenih agentih poročalo, da si stojé v nekakej zvezi avstrijski socialisti in ruski nihilisti, zato je da je odredila ostrejšo mejno kontrolo potnikov, ki dohajajo iz Avstrije. Povod tej naredbi so socialistična rovanja na Dunaji in v Gradci.

Dezerbi imel je v Neapolu volilni govor, v katerem je priznaval, da je levica za vojno silo **Italije** več storila nego desnica. Potem je tudi poudarjal potrebo, da se v tem še nadaljuje, ter izrazil nadejo, da bode vlada uvažila želje ljudstva. Prejšnji finančni minister Grimaldi izrekel je v Kalabriji tudi, da treba pomnožiti vojno silo, kar bi se omogočilo s tem, da se začasno še vzdrži zadnji odstavek mlevnega davka, ki zadeva itak le premožne ljudi.

Prvi lord angleške admiralitete Karl of Northbrook, govoreč o britanski politiki v **Egiptu**, je trdil, da angleška zmaga nij prenapredila vladno, prej nameravano politiko. Anglija nijma sebičnih namenov, ona je bila po anarhiji primorana posredovati. Vlada ne misli Egipt anektirati ali sama vladati, pa tudi ne sme pustiti, da se povrne v prejšnje nered ali pa da pride pod nadzorstvo kake druge velevalsti. Anglija ne zahteva izključljivo oblast čez suezski kanal, a ne sme se ni ob vojni ni v mirnih časih Angležem kratiti pravica, da prosto brodi po njem s svojimi vojnimi ladjami. Tega principa držala se bode vlada, ki pa deluje vedno v soglasji z vsemi evropskimi vlastmi ter ima njihovo zaupanje. — V četrtek je prišlo v Aleksandrijo z avstrijskim parnikom 32 Evropecev, da ustopijo v žandarmerijo. Vseh mož je dosedaj 381 vzeti.

Dopisi.

Z Goriškega 12. oktobra. [Izviren dopis.]

Baron Depretis, cesarski namestnik v Trstu, si pač lahko zadovoljno roke mane, ker je našel na Goriškem golijata, ki ga bo varoval primorskih Slovencev, pigmej, ki nečejo biti zadovoljni z njegovim ravnanjem, in nečejo hvale peti za britkosti, katere uživajo. Nesrečna goriška dežela, v katerej je tekla zibel Slovincu, ki daje um in pero v službo načelu, ki očitno zaničuje Slovence in globoko žali Njegovega Veličanstva najzvestejši narod. Znano je, koliko se je delovalo proti slovenskim zastavam o priliki, ko je presvitli cesar obiskal svoje narode na Primorskem. Ravno tako je znano, da začetek vsega nadlegovanja in nasprotovanja v tem oziru je iskati pri vladi v Trstu, ki ima še zmiraj upanje, kakor se zdi, da Primorsko bo veljalo pred svetom kot italijanska kronovina, pomešana z nemškim in slovenskim življenjem. Ljudstvo je prepovedi in odsvetovanja gledé slovenskih zastav in ogovorov na cesarja nevoljno sprejemalo, ker je čutilo, da je s tem ponižano in zaničevano, razglašeno in razupito kot tako, ki se ne sme prikazati v svojih naravnih, prirojenih lastnostih in svojstvih, ki mora to, kar je od nature dobilo, pokriti, kakor se pokrije telesna nagota iz sramožljivosti pred ljudmi in pred samim sabo. Kaj je človeku bolj naravno, ko jezik, ki ga je od matere slišal, katerega se je v materinem naročji in

pred njenimi očmi naučil? In tega jezika naj bi človek ne smel rabiti o slovesnih prilikah, kakor da bi bil garjev!

Odkar se je probudila narodnostna ideja, se nahajajo mej Slovinci tri reči, ki morajo Slovence ogreti, da zapusti ženo in domačijo in se poda v ljuti boj. Te tri reči so: vera, dom in cesar. Na vero ga spominja križ, na dom slovenska zastava, na cesarja cesarski orel. Slovenec gre cesarju naproti s tem, kar mu je za križem najbolj drago, z domačo slovensko zastavo. Ta ga najbolj vnema, ta ga prešinja, ta mu daje moč, da iskra šine, kamor se opre. Nobena stvar ne uroči v Slovincu takega navdušenja in nobena ga ne stori tako pripravnega za junaška dela, ko domača zastava. Zato mu je zastava najdražji zaklad, za kateri je pripravljen dati svojo kri. S tem najljubšim zakladom so hoteli primorski Slovinci cesarja sprejemati; ali to se jim je jemalo za zlo in se jim je oviralo, kolikor je bilo mogoče. Take ovire je delal v soglasji s tržaško vlado tudi goriški slavnostni odbor, ki je v svojem razglasu očitno naznanil, da so le tri zastave dovoljene v mestu in občinskim zastopnikom dežele, mej katerimi se slovenska nij nahajala. Izpolnovalo se je povelje, ker Slovenec je vaje pokorščini, ali narod je smatral prepoved kot tako, ki nij na pravem mestu, in jo je obsojal.

Pa glej ga golijata velike rasti, kako se vspenja, kako miga s peresom za debelim ušesom, s katerim za jeden noht ne taji, da bi ne bila dana taka prepoved, ampak le trdi, da prepoved je bila na pravem mestu, dobra, potrebna, postavna, češ da Slovinci, kadar so v občine zbrani, nimajo narodne zastave in, ker nij Slovencev, kateri bi ne bili v občine zbrani, da sploh nimajo narodne zastave, da se jim torej po pravici prepove, kar nij njih, kar jim ne gre. Poturice je bilo treba, da pismeno pa v slovenskem jeziku potrjuje in opravičuje, kar so oblasti delale, ki nam nijso prijazne. In na obalah sive Adrije, kjer je Slovenec od nekaj ladje tesal, našel se je slovenski list, ki je šel poturici na limanice in je onečastil svoje predale s sestavkom, ki nijma para v slovenski literaturi, ki je v nasprotji s splošnim mnenjem slovenskega naroda, češ da slovenski narod nima zastave, da je ne sme imeti, da Slovinci smejo biti le Goričani, Korošci, Tržacani, Kranjci, Istriani, Štajerci, Benečani, Prekmurci, le Slovinci da ne smejo biti. Poturica more kaj takega trditi, da, ko pride cesar v Gorico, mora Goričan vpiti, da je Goričan; to cesar už ve, tega mu nij treba praviti, ali da je prebivalstvo slovensko, to je treba povedati, in to je želel cesar zvedeti, ker to se na nekaterih mestih zakriva iz strahu, da bi znali drugi zgubiti nadvlado, ki jo po nepotrebnem izvršujejo čez slovenski narod. Jako nepotrebne so tudi vse heraldične razprave o deželnih barvah, kajti po vseh taborih od ogerske pa do italijanske meje razvijala se je vedno slovenska trobojica, pri vsakej priliki bil je to znak vseslovenskega mišljenja. Zdaj pa pri

in ga pohvalil rekoč: „Vi ste se jako pogumno obnašali, to bom poročil vojnemu ministerstvu. Vi nijste navaden človek, gospod major! Vrlo dobro ste postopali z upornimi gorci.“ Domov prišedši je hitro sestavil in odposlal poročilo vojnemu ministerstvu, kako je moždoski poveljnik ujel več sto Kavkascev. V poročilu je majorja jako pohvalil in priporočil.

VI.

Preteklo je več mesecev. Ujetniki so še vedno v ječah čakali obsodbe, Vladimir pa pisma, ki ga reši sitne odgovornosti. Prebivalstvo bilo je mirno, ali nikdo nij vedel, če se na skrivnem kaj ne kuha. Vedno zopernejša bila je majorju služba trdnjavskega poveljnika, ki je moral brzdati prostosti in neodvisnosti vajena plemena, pa zato nij imel dosti sredstev. Vse prebivalstvo ga je sovražilo. Težko je čakal vojnih del na odkritem vojnem polji, ali pa, da ga prestavijo kam drugam.

Nekega dne dobi pismo iz stolice. Na naslovu spozna grdo pisavo svojega bivšega polkovnika. „Moj ljubi major!“ mu je pisal stari gospod. „Vi ste pa v svojem gorskem gnezdu od samega vruga! Vi ne veste, kakšen vtis napravljajo tukaj pripovedi o ve-

likej zaroti, ki se je snovala po vsem Kavkazu, in ste jo vi zabranili. Povsod govore o Vas, da ste ujeli več sto zarotnikov. Tukajšnji listi pripovedujejo čudne reči o Vaših vspehih na Kavkazu. „Něvskija Vedomosti“ pišejo, da ste s samim samokresom prepodili nad 2000 Čerkesov iz Ketjedovske gore. Vas čaka velika sreča, Vam čestitam. Car se je kar čudil Vašemu pogumu in neustrašljivosti, ter se je izjavil, da ste predobri za Kavkaz, in bi kje drugej več koristili Rusiji. Kmalu Vas pokličejo od tam.

Pišite mi blagovoljno, koliko je resnice v tem, kar se pripoveduje o Vas. Tega vender ne morem verjeti, kar pripoveduje naš sicer zanesljivi list, da ste šli sami v medvedovi brlog in tam prisili zarotnike se udati. Kaj tacega se meni ne bo nikdo nalagal. Mislim, da tako prebrisan človek, kakor ste Vi, skrbel bo tudi za potrebno varstvo. Bi mar res bili razstrelili oni medvedov brlog, in sami sebe pokopali? Ne verjamem . . . zato ste vender prepa-

(Dalje prihodnjič.)

tako izredno slovesnej priliki zatajevala se je zastava slovenska. Tu ne pomaga nobeno opravičevanje in vsa heraldika ne nadomesti niti — figovega peresa.

Domače stvari.

— (Minister grof Falkenhayn) obiskal je včeraj tržaško, osobito pa sirsarsko razstavo ter se potem odpeljal na Kras gledat, kaki so uspehi pogozdovanja.

— („Narodni Dom“.) Kakor je iz vabila društvenega predsedništva razvidno, zboroval bode izreden občen zbor društva „Narodni Dom“ dne 29. t. m. Tega občenega zbora pravico udeležiti se imajo le oni društveniki, ki so upisali po jeden ali več deležev ter uplačali prvi obrok. Poroča se nam pa, da mu bode upravni odbor nasvetoval tako premembo pravil, vsled katere bodo pravico glasovanja in volitve zadobili tudi darovalci večih svot in taki društveniki, ki se obvežejo po 10 gld. na leto v društveno blagajnico uplačevati. Ta prememba zdi se nam prav srečna, kajti nij dvombe, da bode vsestransko zanimanje, katero se po vsej slovenskej domovini opazuje za to znamenito podjetje, potem še splošneje postalo.

— (V Novem Mestu) so vsled včerajšnjih volitev izvoljeni: V III. razredu gg.: Pauser Ad., Duller Karol, Wagner Fran, Kindl Vencel, Škaberne Florijan; za njihove namestnike pa gg.: Goleš Fran, Rinko Fran in Jazbec Jos. V II. razredu gg.: Vertačič Anton, Kmetič Mihael, Krajec Ivan, Poljanec Ivan, dr. Poznik Albin, Kastelec Fran sen.; kot namestniki pa: Jarc Anton, Andree Alojzij, Durini Fran.

— (Imenovanje.) Gospod Fran Boršt-nik, do sedaj suplent, imenovan je učiteljem na državnej gimnaziji v Dubrovniku.

— (Iz Zagreba) se nam piše v 13. dan t. m.: Naš rojak dr. Vekoslav Herman, pristav kr. kotarskega soda v Brodu, rojen pri Št. Jurji na južnej železnici, vrlo nadarjen mož, postavljen je vsled lastne prošnje zaradi bolehnosti v stanje miru. Dr. Herman poznat je tukajšnjemu občinstvu, ker si je bil osvojil „Plitvička jezera“ v vojnej Krajini kot res nullius, pa je pravdo zgubil v vseh treh instancijah, čeravno jo je vodil temeljito in duhovito proti svojemu eraru. Izdal je o tej zadevi tudi brošuro v nemškem jeziku pisano. — Danes smo zakopali gospo Heleno Fonovo, mater znanega in priljubljenega starosta hrvatskega „Sokola“ dr. Josipa Fona, ki je umrla nagle smrti. — Potresi se še ponavljajo v Zagrebu; v sredo ob 3 uri 12 minut se je pod nami zemlja jako zazibala tako, da so se stene premikale, a noč se je trikrat zemlja stresla, ne tako jako, pa vendar občutljivo. —

— (Delavsko izobraževalno društvo) priredi jutri 15. t. m. v steklenem salonu Schreinerjeve pivovarne na sv. Petra cesti svojo trinajsto osnovalno svečanost. Spored: Pozdravni govor. Petje. Svečanostni govor. Plesni venček. Vstopnice po 30 kr. dobivajo se v glavnej tobačnej trafiki, v Čitalnici, potem zvečer pri kasi po 40 kr. Čisti dohodek pripade izobraževalnim namenom omenjenega društva.

— (Nesreče dan.) Predvčerajšnjem je na ljubljanskem barji hlapec g. Kozlerja, hoteč skočiti na voz, zdrsnil in pal pod kolesa, katera so mu zdrobila nogo. — Ponesrečil se je nadalje vojak, ki je neprevidno ravnal s petrolejevo svetilnico. Vnel se je petrolej, svetilnica se je razletela ter vojaka jako nevarno poškodovala po obrazu. Zopet nov migljaj, da treba s petrolejem ravnati previdno.

— (Tovarno) za spodium in lim pričela je pred kratkim zidati neka dunajska firma blizu Vodmata. Poslopje hočejo še pred zimo spraviti pod streho.

— (Tovarna za olje) v Pod Gradu (Osterbergeröhlfabrik), katera je letos na veliko soboto pogorela, je zopet na novo sezidana in opravljena z raznimi stroji. Delo v tovarni se je zopet začelo in ima nad 40 delavcev zopet zaslužek.

— (Iz Krškega) se nam piše: Vinska trgatega je pri nas večinoma končana, a je v vsakem obziru — slaba bila. — Včeraj je bilo tukajšno

bralno društvo s pomočjo gosp.: Oblak, Ahčin, Kurent in dr. priredilo lepo zabavo, katere precejšnji čisti dohodek je namenjen revnej šolskej mladini. Hvala dotičnim šolskim prijateljem, ki so zabavo priredili, obiskali ali drugače podpirali!

Telegram „Slovenskemu Narodu“:*)

Novomesto 14. oktobra. Tudi v prvem razredu zmaga naša (izvoljenih 5 narodnjakov — jeden propal) kljub vseh silnej agitaciji nasprotnikov, s kojo je posebno komisar Vestenek izkazal se vrednega brata znanega okrajnega glavarja.

*) Opomba uredništva: Izmej vseh izvoljenih je tedaj 17 narodnih, 1 „Herbstzeitlose“ in 3 virilni glasovi.

Razne vesti.

* („Gazeta Polska“), v Chicagi izhajajoč tednik v poljskem jeziku, bil nam je te dni poslan na ogled. Ta list, ki ima jako veliko obliko, izhaja uže najmanj leto in ima zlasti veliko inseratov. Mej slednjimi nahaja se katalog poljskih, v tiskarni „Gazety Polskiej“ Wl. Dyniewicza tiskanih knjig, katerih je 79 na številu. Malokdo bi si mislil, da se v daljnjej Ameriki tako razvija knjiga poljska.

* (Časi se spreminjajo.) Ko se je razpravljalo o projektu, ustanoviti znano „Augsburger Allgemeine Zeitung“, bil je k posvetovanju kot zvedenec pozvan tudi slavni Schiller, kateri je opozarjal na nevarnost, da ne bode možno dan na dan nabrati dovolj raznovrstnega gradiva niti za jeden poln list.

* (Kolikoplač tehta?) V „Harward-College“ v Novem Yorku je neki privatni docent, ki ima tako tenke noge, da kadar potrebuje novih hlač, dva oblačilca (futerale) za dežnike zgoraj skupaj sešije in hlače so gotove.

Narodno-gospodarske stvari.

Strah pred panslavizmom.

Magjari imajo jako slabo vest. Oni dobro vedo, kako krivično in surovo postopajo proti svojim slovanskim sodržavljanom, zato se pa bojé, da bi jim ti ne začeli s časom povračati „nemilo za nedrago“. Strah pred Slovanstvom je torej v deželi čikošev in betjarov jako velik in vsako nedolžno gibanje Slovakov ali Srbov prouzročuje nervoznost peštanskih vladujočih krogov.

Kakor se pa Magjarstvo pri vsem svojem stopanji ne more iznebiti necega biljega smešnosti, tako tudi ne pri sredstvih, ki jih rabi v obrambo panslavizma ali, da bolje rečemo, v tlačenje Slovanstva. In tako je Tisza necega lepega dne prišel do prepričanja, da po „magyar orszagu“ širi banka „Slavija“ na grozovit način panslavizem, in da jej ravno Magjari sami, katerih je veliko število pri omenjenej banki zavarovanih, pomagajo pri tem, za potomce Atilove in Hunyadove tako pogubnem početju. Zato je razposlal vsem političnim oblastnjam okrožnice z nalogom, naj strogo pazijo nad počenjanjem banke „Slavije“.

Se ve da je nasledek tega bila splošna, prav magjarska agitacija proti banki. In ker se jej družega očitati nij moglo, začelo se je magjarsko občinstvo plašiti z vzajemnostjo, češ, da pri njej nikdo nij varen doplačila.

Sedaj pa so magjarski listi, ki so proti banki prav divje razsajali, primorani vsled zahteve glavnega ravnateljstva bankinega konstatirati, da ima „Slavija“ take rezervne in poroštvne zaklade, kakor nobeno drugo vzajemno zavarovalno društvo v Avstriji — da so vzajemne zavarovalnice najstarejše, je splošno znano, — in da se vsled tega ne sme v spored stavljati z društvi, pri katerih upravi se je takoj s prvega početka mogla opazovati lahkomiselnost in nepoštenost.

Radovedni smo, če bodo to izjavo ponatisnili iz „Pester Lloyd“ tudi oni nemški in nemškutarski žurnalistični vampirji, ki so iz njega ponatisnili s takim veseljem napad na banko.

Tržaška razstava.

(Dalje.)

Spodnje-štajersko hmeljarsko društvo v Žavci, da si jedva pričeto, uže vspešno tekmuje s českimi hmeljari in obeta izdatno pomnožiti blagostanje v Savinjskej dolini. Letos so za več nego 40.000 gold. iz hmelja skupili in trgovina s hmeljem bode vedno živahnejša, ker je potreba velika, kajti mala Bavarska prideluje trikrat toliko hmelja na leto, nego velika Avstrija, ki je l. 1881. morala inostranega hmelja uvažati 17.589 met. cenlo-rov. Razen Česke pa se drugej malo pečajo s hmeljorejo, na Štajerskem pridelovali so dozdej jedino

okolu Ilz-a hmelj. Vzglede vrlih Žavčanov naj bi izpodbujal sodeželane, da je posnemajo, kar je zlasti sedaj, ko imamo filoksero v deželi, velevažno in koristno.

Fajdiga in Kerše v Sodražici razstavila sta znano „suho robo“, katera po svojej nizkej ceni konkurira z drugimi tovarničnimi izdelki.

Goljevšek Josip v Kanalu razpolaga z jako lepim lesovjem, bodi si za ladije, bodi si za za hišno opravo.

Krisper Josip v Ljubljani izložil je lesene cveke iz svoje dobro poznane fabrike.

Smuk Simon v Kamniku isto tako.

Matija Zupan v Kropi izdeluje vsakovrstne mehove za kovačnice, najboljše sestave in trpežnosti in za polovico ceneje, kakor dunajske in druge tovarne. Razstavljeni cilindristi meh s podvojenim delom kaže se kot jako vestno in iz dobrega blaga izdelan stroj, ki bode vsakemu dobro služil.

Hudovernik Primož v Ljubljani (firma od leta 1827) razstavil je vosek in sita, ki so predmet jako živahnej trgovini in tako rekoč kranjska specialiteta.

Schrey Alojzij na Jesenicah satovje in med, za kar je bil tudi odlikovan.

Vodnik Josip v Šiški žganje in likére, ki so na glasu kot dober izdelek.

Stare Julij v Kamniku isto tako.

Grilec Luka na Zgoši na Gorenjskem (pošta Begunje) izdeluje raševino in sukno, cena za jeden meter od 1 gld. 67 kr. do 2 gld. 6 kr. Tovarniški izdelovano blago je dobro in trpežno.

M. Pirc v Kranji belo in barvano domače platno, izdelke iz pavole, trakove, sploh pa predmete domače obrti. Ta firma je od nekdaj uže na dobrem glasu.

Krenner Alojzij v Škofji Loki dobro sukno iz svoje tovarne, poletno in zimsko blago iz ovčje volne.

Knafelc Ignacij v Ljubljani dovršil je po Valvazorjevi sliki podobo ljubljanskega mesta, kakoršno je bilo l. 1681. Delo prizadelo je mnogo truda, ker je vsa podoba narejena iz same mnogobrojne slame, a trud in efekt nijsta v pravej razmeri. —

(Dalje prih.)

Naznanilo.

Gospodom podvzetnikom zidanja nove mestne klavnice poroča podpisani, da je kolavdacija dovršena in da se bode v začetku prihodnjega tedna dotični zapisnik predložil mestnemu magistratu.

Fran Žužek,

c. kr. stavbeni pristav.

VABILO

k

izrednemu občnemu zboru društva „Národni Dom“,

ki bode

v nedeljo dne 29. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne v dvorani Čitalnice ljubljanske.

PROGRAM:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Predlogi upravnega odbora o spremembi pravil.
5. Nasveti posameznih družbenikov.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1882.

Dr. Alfonz Moschë,
predsednik

Listnica uredništva: Gosp. — e — : Zdelo se nam je preveč smodnika za osobo, ki ima jedva lokalno važnost.

Dunajska borza

dne 14. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 75	kr.
Srebrna renta	77 „ 50	„
Zlata renta	95 „ 50	„
5% marcna renta	92 „ 70	„
Akcije narodne banke	830 „ —	„
Kreditne akcije	310 „ 60	„
London	119 „ 45	„
Srebro	— „ —	„
Napol.	9 „ 48	„
C. kr. cekini	5 „ 65	„
Nemške marke	58 „ 45	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 119	75
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170	50
4% avstr. zlata renta, davka prosta	9 „ 50	„
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 50	„
„ „ 4%	87 „ 25	„
„ „ papirna renta 5%	86 „ 40	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ —	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 115	75

Zemlj. obč. avstr. 4 1/2 % zlati zast. listi	118	30
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	25
Kreditne srečke 100 gld.	174	—
Rudolfove srečke 10	18	75
Akcije anglo-avstr. banke 120	124	70
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	233	25

PESNI IVANA JENKA

prodaja v Ljubljani Bambergova bukvarna;
v Gorici Wokulat. (658—1)

Prostovoljna prodaja.

K posestvu Adlershofen spadajoči, na Pivki ležeči mlin in žaga s gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanu in brez bremen, zraven okroženo in združeno zemljišče, obstoječe iz sadnih vrto, njiv in gozda, — se prostovoljno proda za nizko ceno.

Natančneje pojasnuje

Vincenc Dolschein
v Postojini.

(660—1)

Potovalci za šivalne stroje

sprejmejo se pri

Jan. Jax-u v Ljubljani.

(630—3)

Priznано izvrstne,

na
tržaške razstavi s srebrno svetinjo
odlikovane

voščene sveče

iz garantirano pravega, nepokvarjenega
čebelnega voska,

ponudijo

P. & R. SEEMANN

v Ljubljani. (636—2)

Ces. kralj. privilegij za

IVAN

izboljšanje šiv. strojev.

JAX,

v Ljubljani, Hôtel Europa.

Najstarejša in največja trgovina s šivalnimi stroji
v Gorenjej Avstriji, na Solnograškem, Štajerskem in Kranjskem.

V zalogi so

šivalni stroji vsake vrste,

za družino in rokodelce, sploh za vse načine šivanja.

Stroji za pletenje in vezenje;

za izdelovanje rokavic in slamnikov, sedlarski in jermenarski šivalni
stroji ter vsake baže novi šivalni stroji, naj se jim pravi kakorkoli.

Izdelujejo se podnožja in posamezni deli strojevi. — Prodajajo
se šivanke, cviren in olje. (659—1)

Tudi stroji, kateri niso bili kupljeni iz te zaloge, se sprejemajo v popravilo.

Ustanovljeno l. 1847.

J. J. NAGLAS-ova
tovarna za pohištvo

v Ljubljani,

Auerspergov trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvor),

sprejema kompletne oprave za bala, stanovanja in hotele od najbolj pri-
proste do najfinije izpeljave po najnižjih fabriških cenah z garancijo.

Ilustrovani cenilniki gratis. (642—4)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Usojam si p. n. občinstvu ponižno naznanjati, da
imam v prodajalnici

Terček & Nekrep,

na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani,
dobro asortirano zalogo krasnih in čebrih

VOZ,

osobito kmetijske vozove (bagerle), na pol izdelane
vozove, lepe sani itd. in prodajem jih po prav niz-
kih cenah.

Naročila vozov vsake vrste se sprejemajo in dajejo
naznanila o cenah ravno tam. Za dobro in čedno blago se
daje popolno poročilo.

Priporočam se v obila naročevanja.

Spoštovanjem

Fran Šiška,

kovaški mojster v Hrastju.

(41—9)

JOSIP RASSER

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

priporoča svojo tovarno za izdelovanje vsakovrstnih

pušk,

kakor Lancaster-dvocevke po 22 do 50, 60, 70 do
150 gld. jedna; Iefaucheux-dvocevke po 16 do 20, 25,
30, 50 gld. itd., kakor si kdo naroči, damascensko, ruban, iz
podkovnih žeblicev, laminette, rožnato, bernard ali violično
cev. Dobé se dvocevke za kroglice in štetilne, take
za samo dvojno kroglico, express-Rifle (katere se pri-
meni iz cele Avstrije naročajo) in še mnogo drugih vrst
pušk, tako Martini-, Werndt-, Mauser-jednocevke
za v tarčo streljati. Potem perkusijske puške po starem
sistemu, revolverji, samokresi itd. — Vse je izkušeno
blago ter se za vsak kos posebej garantira.

Končno omenjam, da sem na dunajski razstavi dobil
pohvalno diplomu, pri letošnji tržaški razstavi pa srebrno
medaljo.

S spoštovanjem

Josip Rasser

tovarna za fine puške.

(646—2)

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gospodu Jul. pl. Trnkoczy-ju, lekarnarju v Ljubljani,
na Glavnem Trgu.

Zamán vporabljal sem pri kašlju in pljučnih bolečinah
razna sredstva, dokler nisem poskusil Vašega soka iz
kranjskih planinskih zelišč a 56 kr., in z veseljem
sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 sklenice.

Spoštovanjem Vaš udani

Josip Malešić v Sisekn.

(470—1)

Tuji:

12. oktobra.

Pri Sloani: Büchler
iz Trsta. — Absec z Du-
naja. —

Pri avstrijskem ce-
sarji: Geceji iz Zagreba.
Kušterle iz Feldkirchena.

Preselitev štacune.

J. DOGAN

naznanja preselitev

delavnice in prodajalnice hišne oprave

v Medijatovo hišo, Dunajska cesta št. 15,

ter se častitemu občinstvu toplo priporoča, in zahvaljuje za do sedaj izkazano mu
zaupanje. (657—2)

Jesenske obleke	od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje	12 „ 32
„ hlače	4 „ 12
Zimske suknje	16 „ 50
Mencikofe iz suknà.	18 „ 54
„ „ lodna	12 „ 30
Sacco iz lodna	6 „ 10
Kožuhe za lov in dom	16 „ 20
Spalne halje	10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake	8 „ 24

Obleke za dečke in otroke

v mnoge izbéri prodaje najcenejše

(589—10)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne
bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.

KAROLINA FISCHER,

operna pevka,

sv. Petra cesta št. 20, pritlično, na levo,
poučuje

V petji in igri na glasoviru,

(tudi četveročno), doma in izven doma, pričetnike,
kakor tudi napredujoče ter prosi mnogoštevilnega nagovora.
Ima najboljša spričevala dunajskega konservato-
rija in njega diplom. (621—6)

Doma je opopoludne od 12. do 2.

Za Bogom imam se le Vašemu sladnemu ozdravlja-
jočemu pivu, sladnej čokoladi in koncentriranemu
sladnemu izlečku Iv. Hoffa zahvaliti za ohranitev
svojega življenja.

Samolastno izgovorjene besede mnogih ozdravljenih.

Zahvala.

Po Iv. Hoffovem sladnem ozdravljajočem pivu življenju nevarne telesne
slabosti rešenega.

Ker je ta toli izvrsten izumek sladnega ozdravljajočega piva moja
mater dejal bi smrti rešil, ponahal sem se lahko s tem z vso odloč-
nostjo v tujakšnji občini in sem lahko s svojim popolnim prepričanjem
vsakemu bolniku priporočal ta lek. — Nekemu kmetu, ki je tožil, da čuti
bolečine v jetrah, v želodcu in deloma v pljučah ter me je vprašal za svet,
sem priporočal, naj rabi to izvrstno sladno pivo. Prosil me je, naj bi takoj
pisal ponj, kar sem tudi koj v njegovej sobi storil. Prosim tedaj Vaše bla-
gorodje, da pošljete kar hitro mogoče 26 sklenic sladnega piva in 10 za-
vitkov sladnega bonbona.

Sv. Jurij (nad Muravom).

Josip Fliess, nadučitelj.

C. kr. dvornemu založniku mnogih evropskih suverenov, gospodu

Ivanu Hoff-u,

c. kr. komisijskemu svetniku, lastniku c. kr. zlatega križca za zasluge s
krono, vitez visocih pruskih in nemških redov, Dunaj, fabrika I., Graben-
hof 2., tovarniška zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8.

Uradno

(629—2)

zdravstveno poročilo.

Dr. Seypel, štapski nadzdravnik.

Ivan Hoffovo sladno ozdravljajoče pivo (Malzextract-Gesundheits-
bier) je izvrsten diatičen lek za rekonvalescente iz težkih bolezni, tudi
za na prsih bolne, ker ne vzbuja živcev; isto tako se prav posebno pri-
poroča za bolezni v želodcu in na haimorrhoidah.

Manj ko za 2 gld. se ne razpošilja.

Glavne zaloge: V Ljubljani: Peter Lassnik, spec. trg.; v Reki:
Nik. Pavačić, drog.; v Gorici: G. Christofletti; v Mariboru: F. P.
Holasek, na glavnem trgu; v Ptuj: J. Kasimir, V. Sellinschegg; v
Celji: J. Kupferschmidt, lekarnar.